

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

**ΜΝΗΜΗ
ΜΑΡΙΝΟΥ ΚΑΛΛΙΓΑ**

ΑΠΡΙΛΗΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1985

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ

Β' ΕΤΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 2/1985

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	3
ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ	4-6
ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	7-8
ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ	
'Η έτησία Γενική Συνέλευση	10-15
'Απολογισμός Προέδρου, Ταμία καί Γεν. Γραμματέως .	16-17
'Όργανωτικά. Νέα σύνθεση Δ.Σ. τών ΦΙΛΩΝ	18
ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ	19
ΜΕ ΤΑ ΞΕΝΑ ΜΟΥΣΕΙΑ	20
ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΑΣ	
Τά ιστορικά άρχεϊα του Μουσείου Μπενάκη	21
Νέα από τή Βιβλιοθήκη	22-24

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Άγαπητοί Φίλοι,

Τό σημερινό δεύτερο τεύχος του 1985 του Δελτίου των «Νέων των Φίλων», είναι στην πραγματικότητα τό πρώτο πού έπιμελείται τό νέο έκλεγμένο Διοικητικό Συμβούλιο.

Τούτο είναι άναπόφευκτο γιατί πάντα οί Γενικές Συνελεύσεις του Σωματείου μας γίνονται στό τέλος του πρώτου τριμήνου του χρόνου, όταν τό πρώτο τεύχος έχει πιά στοιχειοθετηθή.

Η καθυστέρηση τής κυκλοφορίας του πρώτου τεύχους όφείλεται στην προσπάθεια μιάς μικρής άλλαγής προς τό καλύτερο, όσον άφορά τή μορφή του καί τόν τρόπο τής έκτύπωσής του, καθυστέρηση πού έλπίζομε από δώ καί μπρός νά μήν ξανασும்βή.

Τό νέο Διοικητικό Συμβούλιο θά συνεχίση μέ τόν ίδιο ζήλο τό έργο πού κατά γενικήν όμολογία θεμελίωσε ή άκατάβλητη δραστηριότητα του άποχωρήσαντος Προέδρου κ. Γεωργίου Σπέντσα, πού ένεργοποίησε τήν δραστηριότητα των φίλων καί σέ τόσους άλλους τομείς.

Τήν έπιμέλεια τής έκδοσής του έχει αναλάβει τό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου Κα Κατερίνα Κορρέ, μά για τήν σύνταξή του είναι άπαραίτητη ή συνεργασία καί ή συμπαράσταση όλων των Φίλων καθώς καί τής Διοίκησης του Μουσείου, πού θεωρείται δεδομένη, γιατί ή ύπαρξη των Φίλων δέν νοείται χωρίς τή βοήθεια προς τό Μουσείο καί μόνο ό ένθουσιασμός του καθενός καί ή έργασία πού θά προσφέρει θά κάμη δυνατή τήν πραγματοποίηση των στόχων πού έχουν ταχθή.

Τό σημερινό τεύχος είναι άφιερωμένο στη μνήμη ενός μεγάλου Φίλου του Μουσείου, του άντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, του Μουσείου, Μαρίνου Καλλιγιά, πού όλόκληρη ή ζωή του ήταν μιά προσπάθεια για τήν προώθηση τής καλλιτεχνικής ζωής στην Ελλάδα, για τή διατήρηση τής καλλιτεχνικής μας κληρονομιάς καί για τό πλησιάσμά της προς τό εύρύ κοινό.

Όμως γι' αυτό θά μιλήσουν άλλοι πιό άρμόδιοι καί πιό λεπτομερειακά. Έμεϊς σήμερα άποτίομε φόρο τιμής καί έλπίζομε τό παράδειγμά του νά γίνη παρακίνηση για όλους μας.

Μέ Φιλικούς Χαιρετισμούς
Ό Πρόεδρος
Στέλιος Α. Κνιθάκης

ΜΙΑ ΑΠΩΛΕΙΑ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ

Ὁ Μαρῖνος Καλλιγᾶς μᾶς ἄφησε στίς 27 Μαρτίου 1985. Σέ τέτοιες περιστάσεις τά λόγια μοιάζουν ἀδέξια καί λίγα γιά νά ὑπομνηματίσουν τήν ἀπουσία του, τή μεγάλη ἀπώλεια. Τό μόνο πού θά ταίριαζε ἴσως νά εἰπωθεῖ εἶναι τό τί τοῦ χρωστᾶμε. Κι' αὐτό δέν ἔχει νά κάνει μόνο μέ τήν ὑπαρξη τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης, κάτι πού πρέπει νά ἔχει ἤδη γίνει συνείδηση στή νεοελληνική πραγματικότητα, ἀλλά καί πάρα πολλά ἀκόμη, οὐσιαστικά καί καιρία.

Ὁ Μαρῖνος Καλλιγᾶς ἦταν ἓνα σπάνιο στίς μέρες μας ὑπόδειγμα ἡθους, ἀνθρώπινου καί ἐπιστημονικοῦ. Ἡ δύναμη τῆς γνώσης καί τῆς εὐαισθησίας του, μοναδικά συνδυασμένη μέ μιά ἀσυμβίβαστη ἀκεραιότητα, μέ μιά γενναιότητα ψυχῆς, πῆγαζε ἀλλά καί στηριζόταν στήν πίστη του σέ κάποιες ἀκλόνητες ἀρχές. Ἡ μνήμη του θά παραμένει ζωντανή μαζί μέ μιά αἴσθηση εὐγνωμοσύνης γιά τήν ἀσκηση τῆς ὄρασης στήν ὑποβαθμισμένη ὁμορφιά τῆς νεοελληνικῆς δημιουργίας, γιά τό δίδαγμα τῆς ὑποχρέωσης νά ἀντιμετωπίζουμε τά ζητήματα ἐκ τῶν ἔνδον καί τῆ χαρά πού φέρνει τελικά ἡ ἐπίπονη ἀντιπαράθεση τοῦ πνεύματος πρὸς τό ἀντεκείμενο. Θά τοῦ χρωστᾶμε πάντα τό παράδειγμα τῆς ἀκάματης ἐπιμονῆς καί μαζί τήν ἀγάπη μέ τήν ὁποία ἔσκυβε πάνω ἀπό τά προβλήματα. Ὅσοι τόν γνώρισαν ἀπό κοντά, γνώρισαν καί τή θερμότητα αὐτῆς τῆς ἀγάπης, τῆς τόσο ἀβίαστης καί φυσικῆς, πού ἦταν ἡ οὐσία τῆς ἀνθρωπιᾶς του.

Μέ τόν Μαρῖνο Καλλιγᾶ ἡ «Ἡρωική Γενιά» χάνει ἓναν ἀκόμα ἀπό τοὺς ὁδηγητές της. Κι ἐμεῖς γινόμαστε φτωχότεροι.

Ἄγγελος Δεληβορριάς

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ
(1906-1985)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΚΑΛΛΙΓΑΣ ΜΑΡΙΝΟΣ

Γεννήθηκε τό 1906 στήν Ἀθήνα. Σπούδασε Ἱστορία τῆς Τέχνης στό Μόναχο. Τό 1935 ἀνακηρύχθηκε Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Würzburg. Τό 1941 διορίστηκε ἐπιμελητής στήν ἔδρα Ἱστορίας τῆς Τέχνης στό Ἑλληνικό Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο. Τό 1942 διορίστηκε Ἐφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων. Διενήργησε ἀνασκαφές στή Θεσσαλονίκη (1937-1941). Τό 1943 ἐξελέγη ὑφηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τό 1949 διορίστηκε Διευθυντής τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης. Ἀποχώρησε τό 1971. Διετέλεσε Γεν. Γραμματέας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Μουσείου Μπενάκη, μέλος τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, μέλος τῆς Διεθοῦς Ἐνώσεως Κριτικῶν τῆς Τέχνης (A.I.C.A.). Τό 1983 ἀνακηρύχθηκε Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τό 1984 ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τοῦ ἀπένευμε Ἀργυρὸ Μετάλλιο γιά τὴν ἐπιστημονική του προσφορά στήν Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς καὶ Νεώτερης Τέχνης καὶ γιά τίς ὑπηρεσίες ποῦ πρόσφερε ὡς Διευθυντής τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης καὶ ὡς κριτικὸς τῆς σύγχρονης Τέχνης.

Ἔργα του:

1935. Διδακτορική διατριβὴ γιά τὴν Ἁγία Σοφία Θεσσαλονίκης, στό Πανεπιστήμιο τοῦ Würzburg.

1946. Αἰσθητικὴ τοῦ χώρου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας στὸν Μεσαίωνα.

1972. Γιαννούλης Χαλεπᾶς (ἔκδοση Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος).

1977. Εἰκόνες τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωση (ἔκδοση Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος).

1980. Σύγχρονη Νεοελληνικὴ Τέχνη (ἔκδοση Τραπεζῆς Πίστewος).

1980. Συμπλήρωμα στό ἔργο τοῦ Δ. Εὐαγγελίδου, Ἑλληνικὴ Τέχνη.

1981. Νικόλαος Γύζης (ἔκδοση Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικῆς Τραπεζῆς), (Βραβεῖο Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν).

1984.

Ἑλληνες Ζωγράφοι στήν Ἐθνικὴ Πινακοθήκη (ἔκδ. «Δωδώνη»).

Μελέτες σχετικὰ μὲ τὴ νεοελληνικὴ τέχνη στοὺς τόμους ΙΓ' καὶ ΙΔ' τῆς «Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», καὶ ἄρθρα στὰ περιοδικὰ «Ἀγλοελληνικὴ Ἐπιθεώρηση», «Ζυγός» κ.ἄ.

Ἀπὸ τό 1940-1970 ἔγραφε εἰκαστικὴ κριτικὴ στήν ἐφημερίδα «Τό Βῆμα».

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ 1839-1900. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Μελετώντας τό πλούσιο ταξινομημένο ύλικό πού διαθέτει τό Φωτογραφικό Άρχείο του Μουσείου, πάντα ξεχώριζαν γιά τό ένδιαφέρον τους τά αντίγραφα από τίς πρώιμες φωτογραφίες του 19ου αιώνα. Τά πρώτα αυτά δείγματα της φωτογραφικής τέχνης αποτελούν άκριβεις μαρτυρίες της εποχής εκείνης μέ ιστορική καί συχνά αισθητική άξία.

Έτσι ή Ιδέα γιά μιá έκθεση μέ φωτογραφίες του 19ου αί. είχε αρχίσει από καιρό νά καλλιεργείται. Τό κίνητρο γιά τήν ύλοποίησή της έδωσε ή γνωριμία μας μέ τήν άξιόλογη συλλογή του φίλου συλλέκτη GARY EDWARDS τό φθινόπωρο του '83. Ό έορτασμός έξ άλλου τών 150 χρόνων από τήν άνακήρυξη της Άθήνας πρωτεύουσας του Έλληνικού Κράτους ύπήρξε ή δεύτερη άφορμή, πού καθόρισε τά πλαίσια του τελικού θέματος.

Άμέσως άρχισε στό Φωτογραφικό Άρχείο ή έρευνα γιά τόν έντοπισμό του σχετικού ύλικου στην Ελλάδα καί στό έξωτερικό καί ή αποδελτίωσή του. Πολύτιμη βοήθεια στό σημείο αυτό αποτέλεσε ή γνώση του θέματος από τούς ειδικούς Χλόη Όμπολένσκυ, Άλκη Ξανθάκη καί GARY EDWARDS.

Όταν τόν Φεβρουάριο του 1984 ή Ύπουργός Πολιτισμού καί Έπισημών Μελίνα Μερκούρη έξήγγειλε τόν προγραμματισμό της Έκθέσεως τό σκεπτικό είχε ήδη αποκρυσταλλωθεί. Σκοπός μας ήταν όχι μόνο νά συγκεντρώσουμε άπεικονίσεις της Άθήνας του 19ου αί. άξίες νά ιδωθούν μέ κάποια ρομαντική νοσταλγική διάθεση γιά τή νεοκλασική πόλη πού χάθηκε αλλά νά γίνει μιá καταγραφή του πρωτότυπου φωτογραφικού ύλικου του περασμένου αί., νά αντιπροσωπευθεί ή δουλειά τών πρώτων Ξένων καί Έλλήνων φωτογράφων, νά δοθεί ή εικόνα της πόλης, τών μνημείων, τών κατοίκων της, κάποιων κοινωνικών καί πολιτιστικών εκδηλώσεων, δσων μπόρεσε νά άποθανάτισει ό φωτογραφικός φακός καί σέ ένα δεύτερο επίπεδο νά διαγραφούν τά γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας.

Η δύσκολη άρχειοθέτηση του ύλικου πού γιά πρώτη φορά συγκεντρωνόταν, οι χρονοβόρες επαφές μέ Ξένα Ιδρύματα, πού θά μάς εξασφάλιζαν τόν δανεισμό τών πρώτων δυσεύρετων φωτογραφιών καί ή ανάγκη ενός έμμεσου ύπομνηματισμού ύπερκάλυψαν τό χρονοδιάγραμμα προετοιμασίας της έκθέσεως πού τελικά έγκαινιάστηκε στίς 19 Μαρτίου 1985 μέ τόν τίτλο «Άθήνα 1839-1900, Φωτογραφικές Μαρτυρίες».

Τά 579 έκθέματα πού επιλέχτηκαν καλύπτουν τό διάστημα από τό 1839, έτος έφευρέσεως της φωτογραφίας, έως τό γύρισμα του αιώνα.

Πολλά ιδρύματα και Μουσεία συνέβαλαν με την πρόθυμη παραχώρηση υλικού στην άρτια παρουσίαση του θέματος, όπως τό Έθνικό Ίστορικό Μουσείο, ή Έθνική Πινακοθήκη, ή Έθνική Βιβλιοθήκη, τό Ε.Λ.Ι.Α. και τό Θεατρικό Μουσείο. Παράλληλα, Ξένα ιδρύματα τής Άμερικής, του Καναδά, τής Άγγλίας και τής Γαλλίας έμπιστεύθηκαν στό Μουσείο μερικές από τίς πρώτες σπάνιες φωτογραφίες των συλλογών τους, ενώ πολύτιμη υπήρξε ή έρευνα σέ 30 ίδιωτικές συλλογές και άρχεϊα.

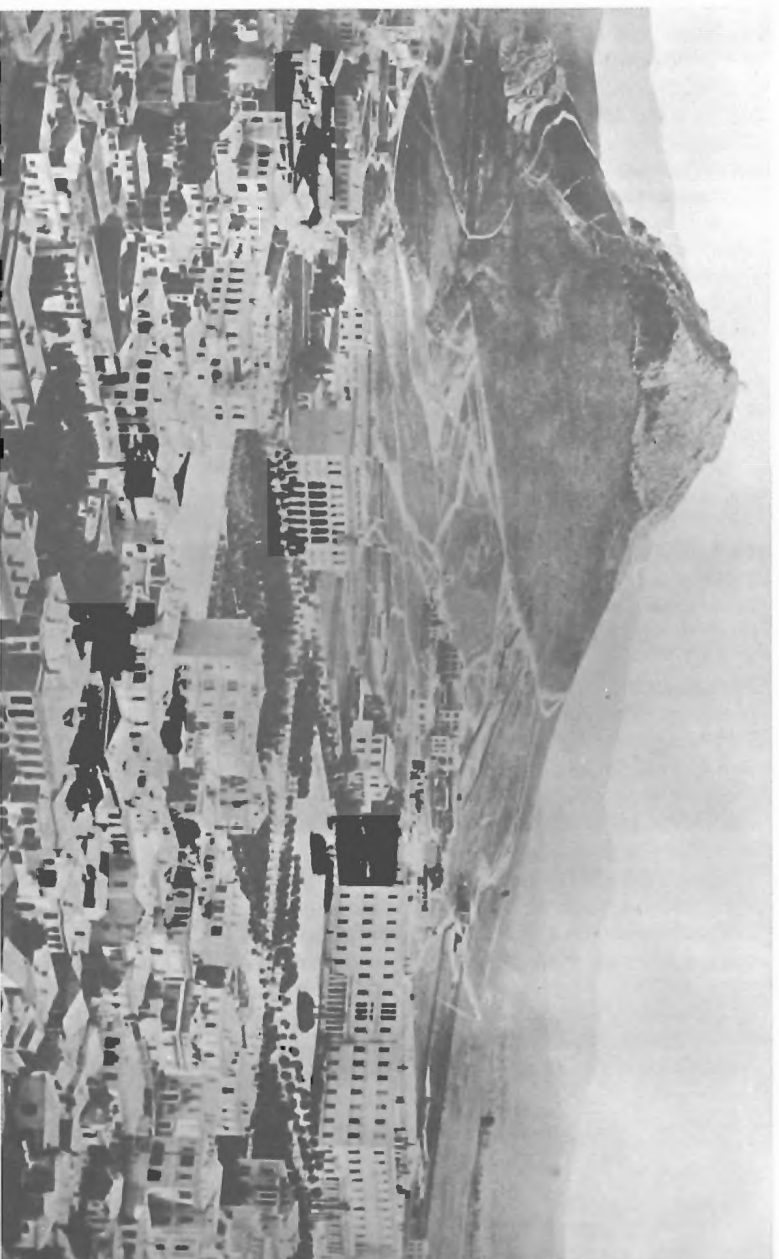
Τήν έκδήλωση συνόδευσε ή έκδοση Καταλόγου μέ 3 εισαγωγικά κείμενα από τούς Άλκη Ξανθάκη, Χλόη Όμπολένσκυ και Γκάρυ Έντουαρντς, βιογραφικά Έλλήνων φωτογράφων, γλωσσάρι φωτογραφικών όρων, σύνταξη εύρετηρίου από τή Νίκη Ψαρράκη-Μπελεσιώτη και ύπομνηματισμό όλων των φωτογραφιών από ομάδα ειδικών: των μνημείων και των κτιρίων από τήν Άγγελική Κόκκου, των Ιστορικών γεγονότων και προσώπων από τή Μαρία Δεληβορριά, τής κοινωνικής ζωής από τή Ματούλα Σκαλτσά, του Θεάτρου και των Όλυμπιακών άγώνων από τήν Ήλέκτρα Γεωργούλα και των ένδυμασιών από τήν Τατιάνα Γιανναρά.

Άκόμη τό πολυθέαμα τής Έθνικής Τράπεζας «Άθήνα, ή ιστορία τής πόλης» παρουσίασε μέ τρόπο γλαφυρό τήν ιστορία τής πρωτεύουσας από τό μετα-προϊστορικούς χρόνους έως τό τέλος του 19ου αϊ.

Ή μεταφορά έκθεμάτων από τό έξωτερικό και ή δυσκολία στην παρουσίαση του συγκεκριμένου έκθεσιακού υλικού δημιούργησαν δυσβάστακτες για τό Μουσείο δαπάνες. Άποφασιστικής σημασίας για τήν αντιμετώπισή τους υπήρξε ή δραστηριότητα τής συνεργάτιδος του Φωτογραφικού Άρχείου Εύης Γεωργιάδη που είχε σαν αποτέλεσμα τήν οικονομική συμπαράσταση πολλών ιδρυμάτων. Ίδιαίτερα πρέπει να τονισθεϊ ή γενναία συνεισφορά του Ίδρύματος «Άλέξανδρος Σ. Όνάσης» για τήν έκδοση του καταλόγου. Έξ ίσου πολύτιμη υπήρξε ή έθελοντική εργασία εκ μέρους πολλών φίλων του Μουσείου και κυρίως τής Καίτης Κόντου και Νέλλης Μαλικοπούλου που σταθερά συνεργάστηκαν μέ τό Φωτογραφικό Άρχείο στη μακρά διάρκεια τής προετοιμασίας τής έκδηλώσεως.

Ή έκθεση, που για να ολοκληρωθεϊ χρειάστηκε τή στενή συνεργασία έπιστημονικού και φυλακτικού προσωπικού του Μουσείου, είναι ή πρώτη συστηματική παρουσίαση φωτογραφιών του 19ου αϊ. από τήν Άθήνα. Σκοπός μας ήταν να άναδειχθεϊ ή φυσιογνωμία τής πόλης καθώς διαγράφεται μέσα στα πλαίσια τής νεώτερης ελληνικής ιστορίας αλλά κυρίως να ευαισθητοποιηθεϊ ή ιστορική συνείδηση του σύγχρονου πολίτη. Άλλωστε ή θεματική εύρύτητα του υλικού είναι δεκτική σε ποικίλους σχετισμούς που προκαλούν τον έπισκέπτη για πολλαπλές άναγνώσεις.

Η πλάτεια Συντάγματος και ο Λυκαβηττός γύρω στα 1860 'Ανωστού φωτογράφου
Νέα Υόρκη, συλλογή G. Edwards

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ

Όμιλία του κ. Γ. Ν. Σπέντσα
κατά τη Γενική Συνέλευση της 24/4/1985
των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη

ΝΕΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Έμπειρίες μετά Ζετή Θητεία Προέδρου των Φίλων Μουσείου Μπενάκη, συμμετοχή στο 5ο Παγκόσμιο Συνέδριο ΔΟΦΙΜ (Διεθνούς Όμοσπονδίας Φίλων Μουσείων) στο Παρίσι και έπαφών με εκπροσώπους Σωματείων Φίλων Μουσείων ξένων χωρών.

Μιά μεγάλη μεταβολή έχει βαθμιαία πραγματοποιηθεί στον μουσειακό χώρο με πρωτοπόρους τά μεγάλα μουσεία του κόσμου και ιδιαίτερα των Η.Π.Α.

Τά Μουσεία από χώρους φυλάξεως, έπιστημονικής έπεξεργασίας, συντηρήσεως και έκθέσεως αντικειμένων, τείνουν όλο και περισσότερο νά γίνουν ζωντανά πολιτιστικά κέντρα έντεταγμένα μέσα στη ζωή των σύγχρονων κοινωνιών.

Ό αριθμός των Μουσείων και των έπισκεπτών διαρκώς αύξάνει. Προσπάθειες συστηματικές καταβάλλονται μέ διάφορες σύγχρονες μεθόδους ώστε τά πίσω από τίς βιτρίνες έκθέματα νά ζωντανέψουν στά μάτια του εύρύτερου δυνατόν κοινού και νά γίνουν μαρτυρίες και κήρυκες της πολιτιστικής μας πορείας και κληρονομιάς.

Διαλέξεις, ειδικές έκθέσεις, προβολές κινηματογραφικών ταινιών, εκδόσεις, διαγωνισμοί μεταξύ των παιδιών, ταξίδια στις χώρες προελεύσεως των έκθεμάτων κλπ. οργανούνται. Μέ τίς μεθόδους αυτές, οι πόρτες των Μουσείων πλαταίνουν και οι αίθουσές τους γεμίζουν όχι μόνον από ανθρώπους μημένους στις τέχνες και από τουρίστες, αλλά και από μία πλατύτερη κατηγορία ντόπιου κοινού. Τά Μουσεία διαρκώς και περισσότερο γίνονται έτσι κέντρα μορφωτικά, εκπαιδευτικά.

Τό θέμα αυτό, μεταξύ άλλων, άπασχόλησε τό περσινό Συνέδριο της ΔΟΦΙΜ στο Παρίσι. Ό Διευθυντής μάλιστα του Μουσείου μας κ. Δεληβορριάς έπρόκειτο νά κάνει εκεί μίαν εισήγηση μέ τό θέμα «NOUVELLE CONCEPTION DU MUSEE». Δυστυχώς ή έντονη άπασχόλη του στην προετοιμασία της έκθέσεως του Μουσείου μας «ΚΟΣΜΗΣΙΣ» στο FRIBOURG της Έλβετίας τόν έμπόδισε. Θά ήταν εύκατο νά μās κάνει την διάλεξη αυτή στην Άθήνα τόν έρχόμενο χειμώνα, σέ μία εκδήλωση των Φίλων.

Τό τόσο σοβαρό και επίκαιρο πάντα αυτό θέμα, θά μπορούσε, μεταξύ άλλων, νά άποτελέσει και τό αντικείμενο μιάς διεθνούς συναντή-

σεως μελών της ΔΟΦΙΜ στην Αθήνα που θα οργάνωνε τό Σωματείο μας.

Ο Ρόλος των «Φίλων» μέσα στα διευρυνόμενα πλαίσια της αποστολής των Μουσείων γίνεται ιδιαίτερα σημαντικός.

Μέ τον μεγάλο αριθμό των μελών των (έκατοντάδες χιλιάδες στις ΗΠΑ και δεκάδες χιλιάδες στην Εύρωπη και τον άλλο κόσμο) τό Σωματεία Φίλων και έθελοντών έχουν άποβεί ίσχυρότατοι παράγοντες κινητοποιήσεως της κοινής γνώμης και πολύτιμοι συμπαραστάτες στις προσπάθειες των Διοικήσεων των Μουσείων. Η συμβολή των Φίλων στην Προσέγγιση Μουσείων μέ τό Κοινό και Κοινοῦ μέ τά Μουσεία, είναι μεγάλη.

Πέρα από την καθολικότερη εύεργετική επίδραση των δραστηριοτήτων των Φίλων στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης, ή συμπράτασή τους σέ συγκεκριμένα έργα, ανάλογα μέ τίς έκάστοτε ανάγκες των Μουσείων και μέ τίς δυνατότητες των Φίλων είναι συχνά σημαντική.

Ός πρός τον τρόπο και κυρίως τό πνεῦμα που έκδηλώνεται ή συμπράταση όλοι συμφωνοῦν ότι οί Φίλοι ΒΟΗΘΟΥΝ έκεί που μποροῦν και επιλέγουν και τά Μουσεία ΖΗΤΟΥΝ και ΑΠΟΔΕΧΟΝΤΑΙ τήν βοήθεια.

Παντοῦ οί Φίλοι έχουν συνειδητοποιήσει, ότι άποστολή τους είναι νά βοηθοῦν τά Μουσεία και όχι νά υποκαθιστοῦν τίς Ὑπηρεσίες τους και τά Μουσεία, ότι τά Σωματεία Φίλων είναι άνεξάρτητοι, αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί, στενά βέβαια συνεργαζόμενοι μέ τά Μουσεία. Ἐπάνω στη βάση αὐτή άποφεύγονται παρεξηγήσεις που μπορεί νά δημιουργήσουν τριβές μεταξύ στενά συνεργαζομένων προσώπων που επιδιώκουν κοινό σκοπό. Ὁ τομέας των άνθρωπίνων σχέσεων μέ τίς γνωστές ψυχολογικές εύαισθησίες του πρέπει ιδιαίτερα νά λαμβάνεται ὑπ' όψιν και όλως ιδιαίτερα στις περιπτώσεις συνεργασίας επαγγελματικῶν έπιστημονικῶν και άλλων στελεχῶν και έθελοντών.

Η πάσης φύσεως προσφερομένη βοήθεια πρός τά Μουσεία εκφράζεται στη διεθνή όρολογία μέ τήν λέξη MECENAT (άπό τον Μαικίνα). Ήταν ή λέξη που δέσποζε στο Σινέδριο της ΔΟΦΙΜ στο Παρίσι.

Είναι μία λέξη μέ μεγάλη «χωρητικότητα». Αρχίζει από την χρηματική βοήθεια, περιλαμβάνει κάθε είδους προσφορά σέ είδος ή προσωπική έθελοντική εργασία και φθάνει μέχρι των πράξεων που έπηρεάζουν εύεργετικά στη διαμόρφωση μιάς εύνοϊκής κοινής γνώμης.

Κοινό γνώρισμα όλων αὐτών των προσφορών είναι, ότι πρόκειται για βοήθεια αὐθόρμητη, χωρίς ύστεροβουλία, προσφερομένη μόνον από τήν άγάπη πρός τίς καλές τέχνες, άγάπη πρός τίς πνευματικές δραστηριότητες, άγάπη στην έθνική ή παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Όταν τό πνεῦμα μιάς προσφορᾶς άπομακρύνεται από τίς άρχές αυτές, τότε ή βοήθεια, έστω και έθελοντική-άμισθη, μόνον ζημιά μπορεί νά κάνει και ποτέ καλό.

‘Από τή συντομοτάτη αυτή αφήγηση μερικών πλευρών τής δραστηριότητας των Μουσείων καί Σωματείων Φίλων στό έξωτερικό καί τής νοοτροπίας πού τίς διέπει, άβίαστα νομίζω προκύπτει ότι καί έμείς στην Έλλάδα από τίς ίδιες άρχές βασικά έμπνεόμαστε. Έντονη είναι ή προσπάθεια πού καταβάλλεται αύτήν τή στιγμή στό Μουσείο μας γιά έκσυγχρονισμό καί ή παρουσία του όχι μόνον στόν έθνικό μας πνευματικό χώρο άλλα καί στό έξωτερικό διαρκώς μεγαλώνει.

‘Από τής πλευράς μας, οι Φίλοι κάνουν ότι μπορούν γιά νά βοηθήσουν καί νά συντελέσουν σέ μεγαλύτερη άκόμη ανάπτυξη του Μουσείου καί προβολή του στό έσωτερικό καί τό έξωτερικό. Τίς προσπάθειές μας αυτές καθοδηγεί ή μακρά παράδοση του Μουσείου Μπενάκη, «Φίλοι» του όποιου είμαστε, άλλα καί ή δική μας παράδοση ως Σωματείου Φίλων.

‘Όπως γνωρίζετε, οι «Φίλοι Μουσείου Μπενάκη» είναι τό πρώτο Σωματείο Φίλων Μουσείων πού ιδρύθηκε στην Έλλάδα τό έτος 1957, καί είμαστε τό πρώτο καί τό μόνο άκόμη σωματείο Φίλων από τήν Έλλάδα πού συμμετέχει από τόν περασμένο χρόνο στην ΔΟΦΙΜ. Έλπίζουμε ότι ή ίδρυση μιάς Έθνικής Όμοσπονδίας Φίλων Μουσείων καί στην Έλλάδα γρήγορα θά πραγματοποιηθεί.

‘Η πρώτη έπαφή μας μέ τόν σημαντικό αυτόν διεθνή όργανισμό Φίλων Μουσείων (ΔΟΦΙΜ) τόν Ιούλιο πέρυσι στό Παρίσι καί ή πρόσφατη συμμετοχή μας στη φετεινή Γενική Συνέλευση στό Παρίσι καί πάλι, ένίσχυσε τήν άποψη ότι πολλά θά έχουμε νά ώφεληθοϋμε από τή συμμετοχή μας αύτή άλλα καί νά προσφέρουμε.

Τό γεγονός ότι καί στην φετεινή συνάντηση, προφορικά πρός τήν εκπρόσωπό μας κα Α. Αμандры καί έγγραφως πρός τό Δ.Σ. επανέλαβαν τήν πρόταση πού μās έγινε πέρυσι τόν Ιούλιο νά αναλάβουμε έμεις τήν όργάνωση του προσεχούς θου Παγκοσμίου Συνεδρίου του Όργανισμού στην Έλλάδα τό 1987 άποδεικνύει τήν εκτίμηση καί τήν εμπιστοσύνη πού έχουν πρός τό Σωματείο μας καί τό Μουσείο Μπενάκη.

Τό Δ.Σ. δέν άπεδέχθη τήν τόσο τιμητική πρόταση γιατί εκρινε ότι οι γενικότερες συνθήκες καί οι δυνατότητές μας δέν έπιτρέπουν αύτήν τή στιγμή νά αναλάβουμε μιά τόσο μεγάλη εύθύνη.

‘Αντί του Συνεδρίου, έπρωτάθη στους φίλους μας τής ΔΟΦΙΜ νά όργανώσουμε έμεις ένδεχομένως μιά διεθνή συνάντηση (COLOQUE) στην ‘Αθήνα μέ περιορισμένη συμμετοχή (30 ξένων καί μερικών Έλλήνων, Φίλων Μουσείων) μέ θέμα συζήτησεως: «Η συμβολή των ιδιωτών συλλεκτών καί των ιδιωτικών συλλογών στην διάσωση θησαυρών τής έθνικής καί παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς».

Οί Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη κατ’ έξοχήν νομιμοποιούνται σέ μιά τέτοια πρωτοβουλία πού θά έξήρε τή σημασία των ιδιωτικών συλλογών. Γιατί δέν ύπάρχει χαρακτηριστικότερο παράδειγμα από τό Μουσείο Μπενάκη γιά τό τί προσέφερε καί εξακολουθεί νά προσφέρει ή ιδιωτική πρωτοβουλία καί εύαισθησία στόν Μουσειακό χώρο.

‘Η πρότασή μας αυτή υιοθετήθηκε από τό Δ.Σ. τής ΔΟΦΙΜ καί πε-

ριελήφθη στίς δραστηριότητές της στό μέλλον, χωρίς βέβαια νά αναφέρεται στήν άπόφαση ότι πρόκειται νά γίνει άρχή άπό τήν Έλλάδα. Στό νέο Δ.Σ. τοῦ Σωματείου μας έναπόκειται νά υίοθετηση καί αυτό τήν πρόταση καί νά τήν πραγματοποιήσει.

Όσο γιά τίς συγκεκριμένες δραστηριότητες τῶν Φίλων κατά τήν τελευταία περίοδο γίνεται ένημέρωση άπό τόν κ. Σ. Κνιθάκη γιά τά οικονομικά καί τόν κ. Α. Καλλιγᾶ γιά τήν ὄλη δράση μας. Έπίσης λεπτομερέστερα σᾶς ένημέρωνε τόν τελευταίο χρόνο τό τριμηνιαίο Δελτίο μας «Τά Νέα τῶν Φίλων», ή έκδοση τοῦ όποίου έλπίζω νά συνεχισθεῖ.

Αυτό πού θέλω μόνον νά προσθέσω εἶναι τοῦτο: ὅ,τι ἔγινε τά τρία τελευταία χρόνια δέν θά μπορούσε νά ἔχει πραγματοποιηθεῖ έάν δέν ὑπῆρχε ή μακρά παράδοση τοῦ Σωματείου μας. Πολλές ἄλλωστε άπό τίς πραγματοποιήσεις μας εἶχαν συζητηθεῖ καί προταθεῖ καί σέ παλιότερα Δ.Σ.

Σάν συμπέρασμα τῶν ὄσων εἶπα, πιστεύω ὅτι μπορούμε μέ αἰσιοδοξία νά άποβλέπουμε σέ διαρκῶς καί μεγαλύτερη συμπαράσταση καί συμβολή τοῦ Σωματείου μας πρός τή μεγάλη προσπάθεια πού καταβάλλεται στό Μουσείο μας.

Ό μόνος μου φόβος εἶναι ὅτι ή διευρυνόμενη διαρκῶς δραστηριότης τοῦ Μουσείου καί τοῦ Σωματείου μας χωρίς ἀνάλογη σύγχρονη οργανωτική ὑποδομή ένέχει σοβαρούς κινδύνους. Τό θέμα ἔθιγε καί στήν τελευταία κοινή συνάντηση Δ.Ε., Διευθυντοῦ καί στελεχῶν Μουσείου καί Δ.Σ. Φίλων. Οἱ Φίλοι ανέπτυξαν τήν άποψη ὅτι ή σύγχρονη μηχανοργάνωση άποτελεῖ πλέον κοινόν τόπο καί κάθε προσπάθεια καί δαπάνη δικαιολογεῖται καί ἀσφαλῶς τελικά δικαιώνεται. Προσεφέρθησαν μάλιστα νά βοηθήσουν καί πρός τήν κατεῦθυνση αὐτή έάν βέβαια καί ή Διοίκηση τοῦ Μουσείου τό ἐπιθυμεῖ.

Ός πρός τό Σωματεῖο μας ή πρόσληψη μιᾶς ἐμμίσθου ὑπαλλήλου πλήρους ἀπασχολήσεως ὡς εἰδικῆς γραμματέως ἔχει καταστει ἀπόλυτα ἀναγκαία. Χωρίς αὐτό, καμμιά άπό τίς τελευταία ἀναπτυχθεῖσες δραστηριότητές μας δέν εἶναι δυνατόν νά συνεχισθεῖ ὁμαλά καί νά ἀναπτυχεῖ.

Τά ὄρια ἀντοχῆς τῆς Γραμματέως τοῦ Δ.Σ. κυρίας Μ. Άποστολοπούλου ἔχουν πρό πολλοῦ ἐξαντληθεῖ. Καί ὁ διαθέσιμος χρόνος γιά τά θέματα τοῦ Σωματείου μας τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. δέν ἔπαρκει ὄταν καί ὄπου ὑπάρχει.

Στό τέλος ἐξεφράσθησαν εὐχαριστίες:

- α) Πρός τά μέλη τοῦ Σωματείου πού συνέβαλαν στήν ἐπιτυχία τῶν ἐκδηλώσεων.
- β) Στόν Πρόεδρο καί τά μέλη τῆς Δ.Σ. τοῦ Μουσείου Μπενάκη
- γ) Στόν Διευθυντή καί τά στελέχη τοῦ Μουσείου.
- δ) Στοῦς συνεργάτες μέλη τοῦ Δ.Σ. τῶν Φίλων.

Όμιλία του κ. Στ. Κριθάκη
κατά τη Γενική Συνέλευση της 24/4/85

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί Φίλοι,

Άπρόβλεπτες συνθήκες ανάγκασαν τόν έκλεγμένο ταμιά να μὴ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του κι ἔλαχε σέ μένα ὁ κληρὸς νά τόν ἀναπληρώσω καί φέτος.

Ὅπως γίνεται φανερό ἀπὸ τὸν ἀπολογισμό τῆς 31/12/1984 πού ἀφορᾷ τὴ χρήση τοῦ ἔτους 1984 καί μετὰ ἀπὸ μιά σύγκριση μέ τὰ προϋπολογισθέντα στὴν περουνή Γενική Συνέλευση, βέπουμε πῶς πλησιάζομε πιό πολύ στὴν πραγματικότητα ἀπὸ ὅτι σέ προηγούμενα χρόνια.

Εἴχαμε προϋπολογίση νά εἰσπράξωμε ἀπὸ συνδρομές τοῦ 1984 περί τῆς 450.000 δρχ. καί ἀπὸ καθυστερούμενες τοῦ 1983 250.000 δρχ.

Συνολικά ἡ ἀπόδοση τοῦ κονδυλίου τῶν συνδρομῶν ἔφτασε σὸ μισό τοῦ προϋπολογισμένου. Ἐχει παρατηρηθεῖ ὅτι ἡ μεγαλύτερη κίνηση συνδρομῶν γίνεται στὶς ἀρχές τοῦ χρόνου, στοὺς 3 πρώτους μῆνες πού προηγούνται ἀπὸ τὴ Γενική Συνέλευση καί κατόπιν μπαίνουν τὸ καλοκαίρι ὅλοι ἡσυχάζουν καί ἀμελοῦν τὶς ὑποχρεώσεις τους. Γιὰ παράδειγμα ἀναφέρω, μιά καί ἡ Γενική Συνέλευση γίνεται 4 μῆνες μετὰ τὸ κλείσιμο τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, πῶς σὸ πρώτο τρίμηνο τοῦ νέου ἔτους οἱ συνδρομές ξεπέρασαν τὶς 600.000 δρχ., ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἀφορᾷ τὸν σημερινὸ ἀπολογισμό.

Οἱ εἰσπράξεις ἀπὸ δωρεές, θεωρήσαμε σκόπιμο νά μὴ ὑπάγονται πια στὴ διαχείριση τῶν Φίλων. Ἡ ἀνάγκη τοῦ κάθε δωρητῆ νά ἐμπίπτει στὸν Νόμο τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς Δωρεᾶς τοῦ ἀπὸ τὴν φορολογία, μᾶς ὀδήγησε ὥστε ὁ Λογαριασμὸς Δωρεῶν (ART FUND) νά ὑπάγεται ἀπ' εὐθείας σὸ Μουσεῖο καί οἱ Φίλοι νά ἔχουν μόνο συμβουλευτικὴ γνώμη. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Μουσείου εἶναι κοινός καί γιὰ τὴ Διοίκηση τοῦ Σωματείου τῶν Φίλων καί γιὰ τὴν Διοίκηση τοῦ Ἰδρύματος τοῦ Μουσείου. Συνεπῶς δὲν ἔχει θέση οὔτε ἡ φιλαυτεία οὔτε ὁ συναγωνισμὸς στὴν ἐπίτευξη τοῦ κοινοῦ σκοποῦ. Ἐξ ἄλλου πάντα ὁ ἀρμόδιος νά κρίνῃ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Μουσείου εἶναι ὁ Διευθυνὴς του καί αὐτὲς τὶς ἀνάγκες καλοῦνται νά συνδράμουν οἱ Φίλοι.

Παράδειγμα: ὅταν ἐτέθη ἡ ἀνάγκη νά ἀγορασθῇ ἡ εἰκὼν τῆς Γαλακτοτροφούσας εἰς τὸ ποσὸν πού ὑπερέβη τὶς ἀνάγκες, ἡ συμμετοχὴ τῶν Φίλων ἦτο μεγαλύτερη ἀπὸ 500.000 δρχ.

Αὐτὸς ὁ νέος καί σωστότερος τρόπος θεωρήσεως τῶν δωρεῶν ἀνέτρεψε τὰ προϋπολογισθέντα τὸ περασμένο χρόνο.

Τὸ κονδύλιον τῶν εἰσπράξεων μέσω πωλητηρίου, ὑπελήφθη ἀπὸ τὸ προϋπολογισθέν, γιατί δὲν ἐγίνε ἐγκαίρως ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν τιμῶν πωλήσεως ἐνῶ ἡ κίνησης διετηρήθη σέ ὕψηλά ἐπίπεδα.

Τὰ κέρδη ἐκδρομῶν ὑπελήφθησαν ἐπίσης, γιατί λόγω αὐξήσεως τῶν ἐξόδων τῶν ἐκδρομῶν δὲν ἐκρίθη σκόπιμος αὐξησης καί τοῦ ποσοστοῦ τῶν Φίλων.

Τέλος οι τόκοι καταθέσεων είναι οι νόμιμοι. Τά έξοδα υπελήφθησαν των προϋπολογισθέντων κυρίως βέβαια εις τό κονδύλι των δωρεών προς τό Μουσείον πού ήταν 753.000 δρχ. χωρίς νά υπολογίζε-ται τό Ταμείον Δωρεών Φίλων (ART FUND).

Τά λοιπά έξοδα μισθών καί άμοιβών, γενικά καί διαχειρήσεως ήσαν μικρότερα των προϋπολογισθέντων, χάρις εις τήν νοικοκυρασούνη τής άνεκτίμητης Κας Μαρίας Άποστολοπούλου ή όποία όπως κάθε χρόνο μέ τήν παραδειγματική τάξη της εύκολύνει τόν έλεγχο του Ταμία.

Προτού μιλήσω γιά τόν προϋπολογισμό του επόμενου έτους, παρακαλώ ένα μέλος τής έξελεγκτικής Έπιτροπής νά μās άνακοινώσει τά άποτελέσματα του διενεργηθέντος έλέγχου, ώστε ή Γενική Συνέλευση νά έχει πλήρη εικόνα τής Διαχειρήσεως προτού εκφράσει τήν γνώμη της.

.....
"Ήδη άγαπητοί Φίλοι νά μου επιτρέψετε νά σās άνακοινώσω τίς σκέψεις στίς όποιες έβασίστηκε ή σύνταξη του Προϋπολογισμού του νέου διαχειριστικού έτους 1-1 έως 31-12-1985.

ΕΣΟΔΑ:

Υπάρχει τό πλεόνασμα των 784.402 δρχ.

Οι συνδρομές πού πρέπει νά εισπραχθούν είναι 1.500.000 δρχ.

Τό κονδύλι των δωρεών, μετά τόν διαχωρισμό του ART FUND έτέθη συμβολικά στίς 100.000 δρχ.

Τά έσοδα εκ του πωλητηρίου μέ τήν αύξηση των τιμών κατά 20% περίπου έτέθησαν σέ 300.000 δρχ.

Τά έσοδα εκ των εκδρομών σέ 150.000 δρχ. καί εκ τόκων δρχ. 50.000.

ΕΞΟΔΑ:

Διά άμοιβές εργαζομένων δρχ. 500.000

Διά γενικά έξοδα δρχ. 300.000.

Διά εκδηλώσεις εντός του Μουσείου 100.000 δρχ.

Δι' εκδοσιν του Δελτίου των Φίλων δρχ. 300.000.

Δωρεαί πέραν του ART FUND δρχ. 700.000.

Περίσσευμα χρήσεως δρχ. 984.402.

Εύχαριστώ όλο τό Διοικητικό Συμβούλιο πού συνεργάστηκε γιά τήν επίτευξη των στόχων πού είχαν τεθει.

Ίδιαιτέρως εύχαριστώ τά άπερχόμενα μέλη μέ επικεφαλής τήν ψυχή καί τό μυαλό του Συμβουλίου των Φίλων, τόν μοναδικόν Πρόεδρον κ. Γεώργιον Σπέντζαν, στήν δραστηριότητα του όποίου όφειλονται τά πάντα.

Εύχαριστώ όλους πού είχατε τήν καλοσύνη νά μέ άκούσετε.

Στ. Κνιθάκης

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 1984
από τόν Άνδρέα Καλλιγᾶ

Αισθανόμαστε βαθειά Ικανοποίηση καί χαρά γιατί συνεχίστηκε ἡ παράδοση τοῦ Σωματείου μας πού ἐδῶ καί 28 χρόνια εἶναι ἕνας φάρος στήν πολιτιστική ζωῆ τοῦ τόπου μας.

Οἱ βασικές γραμμές πού ἀκολούθησε αὐτά τά τρία χρόνια ἡ διοίκηση ἦταν κατ' ἀρχήν νά διατηρηθῆ ἡ στενή συνεργασία μέ τή Διοικουσα Ἐπιτροπή τοῦ Μουσείου, τόν Διευθυντή του καί τούς ἄλλους ἐπιστημονικούς συνεργάτες.

Καί αὐτό ἐγινε κυρίως γιατί ἀκολουθήθηκε ἡ τυπική διαδικασία ἀλλά ἐπίσης βοήθησε καί ἡ ἐτήσια, καθιερωμένη πιά, συνάντηση τοῦ Δ.Σ. μας μέ τήν Διοικουσα Ἐπιτροπή τοῦ Μουσείου, τόν Διευθυντή του καί τους ὑπεύθυνους τῶν τμημάτων.

Στή συνάντηση αὐτή ἡ Διοικουσα Ἐπιτροπή τοῦ Μουσείου πληροφοροῦσε τούς Φίλους γιά τίς ἀνάγκες πού ὑπάρχουν καί ἔτσι οἱ Φίλοι γνωρίζοντας τί θέλει τό Μουσεῖο βοηθοῦσαν ὅπου μπορούσαν.

Ἐχει γίνει πιά κοινή συνείδηση ἡ χιλιοειπωμένη φράση τοῦ Προέδρου μας Κου Σπέντσα ὅτι «οἱ φίλοι βοηθοῦν τό Μουσεῖο, ὅπου ἐκεῖνο θέλει καί οἱ Φίλοι μποροῦν».

Μ' αὐτό ἄλλωστε τό πνεῦμα ὑλοποιήθηκε καί τό πρῶτο ἔργο πού ἦταν καθαρά τεχνικό, ἡ τοποθέτηση δηλαδή τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου. Τό ἔργο αὐτό ἐκτός ἀπό τήν διευκόλυνση τῆς ἐσωτερικῆς ἐπικοινωνίας ἔχει ἐλαττώσει στό ἡμῖς τό τηλεφωνικά ἐξοδα πού πλήρωνε μέχρι τώρα τό Μουσεῖο.

Ἐνα ἄλλο πολύ σημαντικό ἔργο πού θά χαράζει τήν ζωῆ τοῦ Μουσείου μας γιά ἄρκετά χρόνια εἶναι ἡ περίφημη ἔκθεση τοῦ ICCROM πού ἀπό τά κύρια ἔργα του εἶναι, ἡ προστασία τῶν πολιτιστικῶν θησαυρῶν. Μετά ἀπό σχετικές ἐνέργειες καί φροντίδες τῶν Φίλων, συνέταξαν μία ἔκθεση πού εἶναι στή διάθεση τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Διευθυντή τοῦ Μουσείου. Ἢδη ἔχοντας υἱοθετήσει τήν προσαφορά αὐτή ἔχουν γίνει τά πρῶτα ἔργα μέ βάση αὐτήν τήν ἔκθεση. (Μειώσεις φωτισμῶν, προετοιμασία γιά ἀγορά εἰδικῶν μηχανημάτων κλπ).

Παράλληλα οἱ Φίλοι συνέχισαν καί συνέσφιξαν τίς ἐπαφές μέ Μουσεία ἄλλων χωρῶν καί κυρίως ἄρχισαν οἱ ἐπαφές μέ τήν ΔΟΦΙΜ (Διεθνῆς Ὄμοσπονδία Φίλων Μουσείων).

Ἄλλο σημαντικό ἔργο, ἰδέα πού ὑπῆρχε καί ἀπό παλαιότερα Διοικητικά Συμβούλια ἦταν ἡ ἔκδοση τοῦ Δελτίου μας πού ἤδη ἔχει συμπληρώσει ἕνα χρόνο ζωῆς. Μέσα ἀπό αὐτό προβάλλονται ἐκτός ἀπό τίς ἐκδηλώσεις τῶν Φίλων καί τοῦ Μουσείου, τά διάφορα τμήματά του, τό πῶς ξεκίνησε τό Μουσεῖο ὁ Ἄντωνης Μπενάκης, καθώς καί ἄλλα ἐπίκαιρα κάθε φορά θέματα.

"Ετσι φαίνεται καθαρά ότι στα τρία αυτά χρόνια εκτός από την επικοινωνία με τα μέλη μας, με άλλους παρεμφερείς οργανισμούς άλλων χωρών, με διεθνείς οργανισμούς Φίλων, προωθήθηκε και η γνωριμία με αυτό καθ' έαυτο τό Μουσείο και τα τμήματά του, όπως τα τμήματα της Βιβλιοθήκης, των Χαρακτικών, των Ιστορικών αρχείων, της Συντήρησης που έχουν τόση ανάγκη συμπαράστασης και προβολής.

Ειδικότερα τόν χρόνο πού πέρασε και ακολουθώντας τις παραπάνω γενικές γραμμές έγιναν:

α) ΔΟΦΙΜ-ΜΟΥΣΕΙΑ. Άνανεώσαμε τις συνδρομές στό ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ ΜΟΥΣΕΙΟ και στό ΡΑΔΟ και διατηρήσαμε τις φιλικές σχέσεις μας μαζί τους. Τό σωματείο μας και ή Έλλάς γιά πρώτη φορά έκπρασώπηθηκαν στόν Διεθνή αυτό οργανισμό.

β) ΔΕΛΤΙΟ. Ήδη τό 5ο τεύχος κυκλοφορεί έντός των ήμερών και συμπληρώθηκε ό κύκλος του πρώτου χρόνου ζωής του Δελτίου, Ιδέας πού από πολύ παλιά υπήρχε και πού έφτασε ή ολοκλήρωσή της.

γ) ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ. Έκδρομές έξωτερικού φέτος πραγματοποιήθηκαν δύο: μία στό Βυζαντινό Ίνστιτούτο της Βενετίας και τήν Έλληνική Κοινότητα της Τεργέστης μέ προέκταση στην Ραβέννα και Πάντοβα και μία στην Καππαδοκία μέ ξεναγό τήν Κα Νότα Παντελεάκη. Έκδρομές έσωτερικού έγιναν 8 μέ μεγάλη συμμετοχή και ιδιαίτερο ένδιαφέρον. Επίσης πραγματοποιήθηκαν και πολλές άλλες έκδηλώσεις και ξεναγήσεις. Δηλαδή τόν χρόνο πού πέρασε πραγματοποιήθηκαν συνολικά 25 έκδηλώσεις.

Τήν Γραμματεία άπαχόλησαν και διάφορα θέματα όπως ή έγγραφή των 128 νέων μελών μας. Επίσης άσολήθηκε μέ τά οργανωτικά θέματα πού πάντα τήν άπασχολούν, συνέχισε και τελείωσε ή καρτελλοποίηση των μελών μας μέ όλα τά συμπληρωματικά στοιχεία πού υπάρχουν στις νέες αίτήσεις έγγραφής τους.

"Άλλο βασικό θέμα πού τήν άπασχόλησε ήταν ή όργάνωση της τρίτης συνάντησης της Διοικούσης Έπιτροπής, του Διευθυντή του Μουσείου, των Ύπευθύνων των τμημάτων και του Δ.Σ. μας. Συνάντηση πού πολλά προσφέρει στην συνεργασία μεταξύ Μουσείου και Φίλων και πού πρέπει πιά νά καθιερωθεί μόνιμα. Στην συνάντηση αυτή, όπως πάντα, δίδονται οι βασικές κατευθύνσεις γιά τις ένέργειες του σωματείου μας και γιά αυτόν τόν χρόνο είναι: (1) ή βοήθεια ήθική και ύλική γιά τό τμήμα της Βιβλιοθήκης του Μουσείου, και (2) ή δημιουργία μιας οικονομικής έπιτροπής, κοινής του Μουσείου, και των Φίλων γιά νά έπεξεργαστεί τόν τρόπο διαχείρισης των χρημάτων ενός λογαριασμού «Δωρεές Φίλων» (ART FUND) μέ τήν εύρύτερη έννοια του όρου.

Πριν τελειώσω θέλω μέ νά εύχαριστήσουμε θερμά τήν Τράπεζα Πίστωσης και τήν Κα Μάρω Λιναρδάτου πού τόσο βοήθησαν στό οργανωτικά θέματα και στό προβλήματα πού άντιμετώπισε ή Γραμματεία.

Τέλος εύχαριστούμε τήν Κα Μαρία Άποστολοπούλου γιά τήν καθημερινή βοήθεια στό Σωματείο μας.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ

ΝΕΑ ΣΥΝΘΕΣΗ Δ.Σ. ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ

Άγαπητοί Φίλοι,

Η Γενική Συνέλευση του Σωματείου μας της 24ης Απριλίου 1985, εξέλεξε τους Κους Άλέξανδρο Χάρτ Σουϊτζο, Νικόλαο Ρώκ Μελά και την Κα Θεοδώρα Βασιλικού, σάν νέα μέλη του Διοικητικού μας Συμβουλίου καί στην συνεδρίασή μας της 2ας Μαΐου 1985 συγκροτήθηκε τό νέο Συμβούλιο μέ τήν έξηξ σύνθεση:

Πρόεδρος: Στέλιος Κνιθάκης

Α' Αντιπρόεδρος: Νικόλαος Ρώκ Μελάς

Β' Αντιπρόεδρος: Μαρία Μαντζούνη

Γεν. Γραμματεύς: Μαρία Δοξιάδη

Ταμίας: Άλέξανδρος Χάρτ Σουϊτζος

Μέλη: Άλέξανδρος Σαμαράς: Σύνδεσμος μέ τό Διοικητικό Συμβούλιο του Μουσείου

Κατερίνα Κορρέ: Άναπληρωτής Γεν. Γραμματεύς καί ύπεύθυνη του Δελτίου τών Φίλων

Νίκος Βασιλάτος: Υπεύθυνος ειδικών προγραμμάτων

Θεοδώρα Βασιλικού: Βοηθός συντάξεως του Δελτίου τών Φίλων

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Άπό 19-22 Μαΐου 1985 πραγματοποιήθηκε έκδρομή στη Θεσσαλονίκη, Δίο καί Σέρρες γιά τήν παρακολούθηση της πυροβασίας τών Άναστενάρηδων στην Άγία Έλένη τών Σερρών.

Έλαβαν μέρος 43 μέλη του Συλλόγου. Οί όμιλητές ήταν:

Στό Δίο τό καινούργιο Μουσείο καί τόν Άρχαιολογικό χώρο ή Άρχαιολόγος Κα Μαρία Άατρού, ή όποία μαζί μέ τόν Κο Παντερμαλή είχε λάβει μέρος καί στίς άνασκαφές του Δίου.

Στά Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης ή Βυζαντινολόγος Κα Κάτια Λοβέρδου-Τσιγαρίδα. Η Κα Λοβέρδου έχει άναλάβει τελευταία μέ συνεργείο ειδικών Άρχιτεκτόνων καί Βυζαντινολόγων τόν καθαρισμό τών ψηφιδωτών που καθάρίσθηκαν τελευταία καί άποκαλύφθηκε ή θαυμάσια τέχνη καί λαμπρότητά τους.

Στό 'Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης είχαμε δύο όμιλήτριες: Τήν Κα Κατερίνα Δεσποίνη, 'Αρχαιολόγο, ή όποία διέκοψε συνεδρίαση, στην όποία μετείχε, καί μάς ξενάγησε στά εύρήματα τής Σίνδου, τήν έκθεση τών όποίων είχε ή ίδια έπιμεληθεί, καί τήν 'Επιμελήτρια τής Κα Παπανδριώτου, ή όποία μάς ξενάγησε στά εύρήματα τής Βεργίνας.

Στό Μουσείο Μακεδονικού 'Αγώνα, είχαμε όμιλητή τόν Φιλόλογο Κο Πλαστήρα. 'Εκεί άπολαύσαμε καί μία ταινία καί 'Οπτικοακουστικό πρόγραμμα γιά τούς άγώνες τών Μακεδονομάχων.

Χάρις στίς συστάσεις του κ. 'Αλ. Σαμαρά είχαμε τήν τύχη νά έπισκεφθούμε καί τήν Πρότυπη 'Αμερικανική Σχολή τής Θεσσαλονίκης.

'Η φιλοξενία εκεί ήταν θαυμάσια καί ή όμιλία του Διευθυντού τής Σχολής κ. LANDSDALE πρωτότυπη καί κατατοπιστική γιά τή λειτουργία τής Σχολής μέ τά οικότροφα 206 άγροτόπαιδα από όλα τά μέρη τής 'Ελλάδας καί τά θαυμαστά πραγματικά άποτελέσματα στην μετέπειτα ζωή τών μαθητών της.

'Η παρακολούθηση, τέλος, τών 'Αναστενάρηδων στην 'Αγία 'Ελένη τών Σερρών τό βράδυ τής 21/5/85 ήταν μία έμπειρία συγκλονιστική πού δύσκολα μπορεί νά τήν κατανοήσει κανείς άν δέν τήν δει μέ τά μάτια του.

Προγραμματιζόμενες 'Εκδηλώσεις

'Από 7-10/6/1985 'Εκδρομή στην Πάργα - Παξούς - Νεκρομαντείο - Ζάλογγο - Νικόπολη - Πρέβεζα - Βόνιτσα.

'Από 21-23/6/1985 'Εκδρομή στή Σέριφο.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ

ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΜΕ ΤΙΣ ΟΚΤΩ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣΙΕΣ

Τό Μουσείο Μπενάκη άνταποκρινόμενο στό αίτημα τών ελλήνων καί ξένων έπισκεπτών, άποφάσισε τήν σταδιακή έπανεκδοση τών ύδατογραφιών του Ν. SPERLING πού πρωτοδημοσιεύτηκαν στους δύο τόμους του λευκώματος τών 'Ελληνικών 'Εθνικών 'Ενδυμασιών (1946 καί 1954), τήν μνημειακή ελληνική έκδοση πού συνέλαβε καί χρηματοδότησε ό 'Αντώνης Μπενάκης.

Στά πλαίσια αύτου του προγράμματος, μόλις κυκλοφόρησε ένα λεύκωμα μέ όκτώ φορεσίες - 6 γυναικείες καί 2 άνδρικές - καί σύντομα πληροφοριακά κείμενα.

Τό λεύκωμα στοιχίζει 4.000 δραχμές καί διατίθεται στό «Πωλητήριο» του Μουσείου.

Τό Διοικητικό Συμβούλιο τής ΔΟΦΙΜ ένέκρινε τόν Ιούλιο του 1984 τήν έγγραφή των «Φίλων του Μουσείου Μπενάκη» ως άντεπιστέλλοντος μέλους τής. Πρόεδρος είναι ό Καναδός κ. Ε. BOVEY καί Γενικός Γραμματεύς ή Κα CLAUDIE DE GUILLEBON.

Ή Γραμματεία στεγάζεται μόνιμα στό Παρίσι.

Καθώς σās έχουμε ήδη άναγγείλει τόν Ιούλιο του 1984, ό κ. Σπέντσα είχε έκπροσωπήσει τούς Φίλους του Μουσείου Μπενάκη στό διεθνές συνέδριο πού έγινε στό Παρίσι στό Μέγαρο τής UNESCO από τίς 2-6 Ιουλίου (βλ. Δελτίο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 1984). Τόν Μάρτιο 1985 ή κ. Α. AMANDRY άντιπρόσωπος των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη στό Παρίσι είχε κληθεί νά λάβει μέρος στό συμβούλιο τής Διοικητικής Έπιτροπής τής ΔΟΦΙΜ. Έπρόκειτο για μία εξαίρεση ή όποία έγινε για τούς Φίλους του Μουσείου Μπενάκη, άφου δέν υπάρχει άντιπρόσωπος ένθνικής όμοσπονδίας Έλλάδας. Τά θέματα πού συζητήθηκαν δύο όλόκληρες μέρες ύπήρξαν κατ' άρχήν τό καταστατικό τής όμοσπονδίας.

Άπεφάσισαν νά δέχονται καί ιδιώτες σάν μέλη τής όμοσπονδίας. Τό έρώτημα τί μπορεί νά προσφέρει στά μέλη τής ή ΔΟΦΙΜ, έδωσε άφορμή για πολύωρη συζήτηση. Κάθε άντιπρόσωπος τής ένθνικής όμοσπονδίας του τόπου του θά προσπαθήσει νά κάνει τίς σχετικές ένέργειες μέ τίς διευθύνσεις των Μουσείων για τήν επίτευξη μερικών προνομίων π.χ. για είσοδο σε έκθέσεις χωρίς ούρά, ίσως φθηνώτερο είσητήριο.

Ένα άλλο θέμα πού συζητήθηκε ήταν τά μέσα έξευρέσεως χρημάτων για τήν λειτουργία τής γραμματείας καί τήν έκδοση του περιοδικού τής. Άποφασίστηκε ότι τό ελάχιστο ποσό για τήν άνακήριξη «έυεργετών» στην ΔΟΦΙΜ θά θεωρείται τό ποσό των 3.000 Έλβετικών φράγκων. Κάθε ένθνικός άντιπρόσωπος έκανε μία άναφορά για τήν δραστηριότητα τής όμοσπονδίας του. Μεγάλη έντύπωση προκάλεσε ή έθελοντική έργασία στην Άμερική.

Τέλος άναμένεται ή άπάντηση τής Ισπανίας για τήν διοργάνωση στη χώρα αυτή του Συνεδρίου του 1987. Έπειδή οι Φίλοι των Έλληνικών Μουσείων δέν έχουν οργανωθεί άκόμα σε Όμοσπονδία ό πρώην Πρόεδρος κ. Σπέντσα θεώρησε σκόπιμο νά μή δεσμευθεί ή Έλληνική πλευρά για τήν όργάνωση αυτού του Διεθνούς Συνεδρίου.

Έπειδή όμως ή Άθήνα μέ τόν φεινός έορτασμό τής πολύ έλκύει τούς Φίλους των Μουσείων έγινε μία σκέψη νά συγκληθεί ή Τακτική Συνέλευση τής όργανώσεως στην Άθήνα τόν Οκτώβριο. Αυτό θά τό άποφασίσει τό νέο συμβούλιο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη.

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

Τό Τμήμα τῶν Ἱστορικῶν Ἀρχείων τοῦ Μουσείου Μοενάκη περιλαμβάνει συλλογές ἱστορικῶν ἐγγράφων, ἀρχεῖα λογοτεχνῶν καί ἄλλων πνευματικῶν ἀνθρώπων, φωτογραφίες ἱστορικῶν προσώπων, γεγονότων καί τόπων, μαγνητοταινίες μέ συνεντεύξεις πολιτικῶν προσωπικοτήτων καί ὀτιδήποτε ἄλλο θεωρεῖται χρήσιμο γιά τή μελέτη τῆς Ἱστορίας τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ χρονική περίοδος πού καλύπτεται ἀπό τό ἀρχεῖακό ὑλικό εἶναι κυρίως ὁ 19ος καί 20ός αἰώνας. Δέν λείπουν ὅμως καί ἔγγραφα τοῦ 18ου, τοῦ 17ου ἢ καί παλαιότερα. Εἰδικότερα στήν περίοδο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821 ἀναφέρεται ἡ συλλογή ἱστορικῶν ἐγγράφων μέ τό γενικό τίτλο «Ἀρχεῖο τοῦ Ἀγῶνα» πού ἐκτείνεται σέ 60 φακέλους, τό «Ἀρχεῖο Λόντου» καί ἄλλες μικρότερες ἐνότητες. Ἡ ἀρχεῖακή συλλογή «Δαμιανοῦ Κυριαζῆ» πού περιέχει τό ἀρχεῖα τοῦ Ἀλεξάνδρου καί Νικολάου Μαυροκορδάτου, μαζί μέ τό Ἀρχεῖο Μ. Σούτσου-Ι. Καρατζᾶ καί μιά σειρά συμμείκτων ἐγγράφων τῆς Καποδιστριακῆς καί Ὀθωνικῆς περιόδου εἶναι σημαντικότερες πηγές πληροφοριῶν γιά τή μελέτη τῆς πολιτικῆς Ἱστορίας τοῦ νεοσύστατου Ἑλληνικοῦ Κράτους. Στά τέλη τοῦ 19ου αἰώνα καί ἰδιαίτερα στά γεγονότα τοῦ 1897 ἀναφέρεται τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ Ἀρχείου τοῦ Τιμολέοντα Βάσου.

Στόν 20ό αἰώνα ἀνήκουν τά Ἀρχεῖα Ἐλευθερίου Βενιζέλου, Ἐμμ. καί Ἄντ. Μπενάκη, Ν. Πλαστήρα, Π. Δαγκλή, Γ. Βεντήρη, Ἰωάννου Πολίτη κ.ἄ. Ὅπως φαίνεται καί ἀπό τήν ἀπλή παράθεση τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἡ σπουδαιότητα τῶν ἀρχείων αὐτῶν εἶναι ἀναμφισβήτητη. Ἐδῶ μῦσφι κανεῖς νά παρακολουθήσει μέ ὄλες τίς συνταρακτικές λεπτομέρειες τά γεγονότα ἀπό τήν περίοδο τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων ὡς τή Μικρασιατική καταστροφή, καί τό Μεσοπόλεμο. Ἐνα ἄλλο σημαντικό μέρος τοῦ Τμήματος καταλαμβάνουν οἱ ἀρχεῖακές συλλογές σχετικά μέ τήν Ἐθνική Ἀντίσταση. Ἐδῶ ὁ ἐρευνητής ἔχει μπροστά του ὑλικό ἀπό τήν πιό ἀπλή ἀντιστασιακή προκήρυξη ὡς τίς μυστικές ἀλληλογραφίες καί τά τηλεγραφήματα μεταξύ τῶν ἀντιστασιακῶν ὀμάδων καί ὀργανώσεων.

Στό λογοτεχνικό χῶρο κυριότερη συλλογή εἶναι τό «Ἀρχεῖο Ἀγγελου καί Εὐας Σικελιανοῦ», τό ὁποῖο πολλά ἔχει προσφέρει στούς εἰδικούς ἐρευνητές. Ἄλλα λογοτεχνικά ἀρχεῖα ἢ ἀρχεῖα πνευματικῶν προσωπικοτήτων εἶναι τό Ἀρχεῖο Ἀ. Μουστοξύδη, τό Ἀρχεῖο Κοντογόνη,

τό Ἀρχεῖο τοῦ λαογράφου Νικολάου Πολίτη καθώς καί μιά συλλογή λογοτεχνικῶν συμμεϊκτῶν μέ γράμματα τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, Κωστή Παλαμά, Κ. Καβάφη κ.ά.

Ὁ πυρήνας τῆς συγκρότησης τοῦ Τμήματος τῶν Ἱστορικῶν Ἀρχείων δημιουργήθηκε ἀπό τό πάθος καί τήν ἀγάπη πού ἔτρεφε ὁ Ἰδρυτής τοῦ Μουσείου Ἀντώνης Μπενάκης γιά κάθε τί ἀξιόλογο ἱστορικά καί ἔθνικά ὠφέλιμο. Σήμερα τό μεγαλύτερο μέρος τῶν συλλογῶν προέρχεται ἀπό δωρεές. Κάθε συλλογή πού εἰσέρχεται στό Τμήμα παίρνει ἕναν εἰσαγωγικό ἀριθμό μονάδος καί ταξινομεῖται σύμφωνα μέ τούς κανόνες τῆς Ἀρχειονομίας. Ἡ ἐργασία πού ἐκτελεῖται στό Τμήμα ἀποσκοπεῖ στήν καλύτερη διαφύλαξη τοῦ ὑλικοῦ καί στήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐρευνητῶν. Στό πρῶτο τομέα ἐκτός ἀπό τίς εἰδικές ἀρχειοθηκικές πού ἔχει πρόσφατα προμηθευθεῖ τό Τμήμα, ὑπάρχει πρόθεση μικροφωτογράφησης τῶν κυριότερων συλλογῶν, ὥστε ἡ μελέτη τους νά γίνεται μέσῳ ἀναγνωστικῶν μηχανημάτων. Ἐτσι θά ἀποφεύγονται περαιτέρω φθορές τῶν ἐγγράφων ἀπό τή συνεχή χρήση καί γενικότερα ἡ ἐξασφάλισή τους θά εἶναι πληρέστερη. Κάτι ἀνάλογο ἔχει ἤδη γίνει μέ τήν ἀναφωτογράφηση ὄλων τῶν παλαιῶν φωτογραφιῶν, οἱ ὁποῖες διέτρεχαν ἀμεσότερο κίνδυνο φθορᾶς ἀπό τό πέρασμα τοῦ χρόνου.

Στό δεύτερο τομέα ἔχει δοθεῖ ἰδιαίτερη ἐμφαση στήν καταλογογράφηση τῶν ἀρχαιακῶν συλλογῶν ἤδη ἀπό τήν ἐναρξη τῆς λειτουργίας τοῦ Τμήματος. Σήμερα ἡ ὑπεύθυνη τοῦ Τμήματος Βαλεντίνη Τσελίκη καταλογογραφεῖ τό Ἀρχεῖο Πάνου Κολοκοτρῶνη καί μαζί μέ τή φιλόλογο Φωτεινή Τασιοῦ τίς πρῶτες ἀρχαιακές μονάδες, πού περιέχουν ἐγγραφα κυρίως τοῦ 19ου αἰώνα. Ἀπό τή συνεργάτιδα τοῦ Τμήματος φιλόλογο Ἐλένη Γαρέζου καί τόν κ. Ἀλέξανδρο Χάρτ-Σουτζο ταξινομεῖται τό Ἀρχεῖο Ἀλεξάνδρου καί Νικολάου Μαυροκορδάτου. Ἡ ἔθελόντρια φιλόλογος Δάφνη Βιντιάδη ταξινομεῖ τό φωτογραφικό ὑλικό καί ὁ ἔθελοντής νομικός Σταῦρος Βασιλειάδης ταξινομεῖ καί καταλογογραφεῖ τό πολιτικό ἀρχεῖο τοῦ Γ. Βασιλείου (19ος αἰ.).

Τό Τμήμα συμμετέχει μέ τό ὑλικό του σέ διάφορες ἐκθέσεις πού ὀργανώνει τό Μουσεῖο καί συμβάλλει σημαντικά στήν ἀρτιότερη ἐμφάνιση ἄλλων ἐκδηλώσεων (ραδιοφωνικῶν καί τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν), σχετικά μέ ἱστορικά καί λογοτεχνικά θέματα. Ἡ προσέλευση τῶν ἐρευνητῶν εἶναι συχνότατη καθημερινά.

Τό Τμήμα εἶναι ἀνοιχτό στό ἐρευνητικό κοινό κάθε Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη καί Παρασκευή ἀπό τίς 10 ἕως τίς 13.30.

Στις πιά πρόσφατες δωρεές τής Βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη, συγκαταλέγονται δύο πολύτιμες εκδόσεις, δωρεά τής κ. Μανίνας-Μαρίας Μαντζούνη, μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου «Οί Φίλου του Μουσείου Μπενάκη». Πρόκειται για τά ακόλουθα έργα πού συμπληρώνουν καί πλουτίζουν μέ σημαντικό ύλικό τή βιβλιογραφία πού διαθέτει ή συλλογή γύρω από τίς ένδυμασίες:

α) «The costume of Turkey, illustrated by a series of engravings; with descriptions in English and French. London: Printed for William Miller by T. Bensley, 1802».

Τό βιβλίο έχει σχήμα 37Χ27 εκ. καί περιέχει 60 έγχρωμους πίνακες πού έχει σχεδιάσει ό Octavien Dalvimart τό όνομα του όποίου αναφέρεται στόν πρόλογο. Οί πίνακες εικονίζουν διάφορες τούρκικες ένδυμασίες, καί ανάμεσά τους υπάρχουν καί 4 έλληνικές από τήν Νάξο, τήν Άνδρο, τή Σύμη καί τόν Μαρμαρά. Κάθε πίνακας συνοδεύεται από μία περιγραφή στό άγγλικά καί γαλλικά. Η βιβλιοδεσία σέ πολύ καλή κατάσταση είναι δερμάτινη μέ χρυσότυπη διακόσμηση στή ράχη καί τίς δύο πλευρές καί φέρει χρυσόχρωμα στό ξάκρισμα τών φύλλων.

Τό έργο άποτελεί τήν πρώτη έκδοση τής σειράς τών σχεδίων του Dalvimart. Οί συνεχείς άνατυπώσεις καί έπανεκδόσεις τής σειράς άττης μαρτυρούν τή μεγάλη άπήχηση πού είχε τό έργο του. Ένδεικτικά άναφέρουμε ότι στή Γεννάδειο Βιβλιοθήκη υπάρχει μία πανομοιότυπη έκδοση τής πρώτης, τυπωμένη στό Λονδίνο τό 1804.¹

Στή Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη υπάρχει μία μεταγενέστερη έκδοση σέ μικρότερο σχήμα (23Χ16 εκ.) μέ τούς ίδιους πίνακες καί τήν άγγλική μόνο περιγραφή άλλα διαφορετικά τυπωμένη από τόν John Murray τό 1814.² Μέ τόν τίτλο τής έκδοσης του 1814 σημειώνεται καί μία άλλη στή γνωστή βιβλιογραφία για τίς ένδυμασίες του René Colas,³ τυπωμένη πάλι στό Λονδίνο από τόν James Goodwin.⁴

β) «The military costume of Turkey. Illustrated by a series of engravings, from drawings made on the spot... London, Published by T. M'Lean, 1818».

Έχει τό ίδιο σχήμα καί τήν ίδια άκριβώς βιβλιοδεσία μέ τό προηγούμενο καί περιλαμβάνει 30 έγχρωμους πίνακες μέ στρατιωτικές ένδυμασίες τής όθωμανικής άυτοκρατορίας πού φέρουν τήν ύπογραφή J.H. Clark. Στήν προμετωπίδα του βιβλίου υπάρχει τό πορτραίτο του πρέσβυ στήν Άγγλία τής Όθωμανικής Πύλης, Antonaki Ramadaní, σχεδιασμένο από τόν Wageman. Οί πίνακες συνοδεύονται από μία περιγραφή. Καί τά δύο βιβλία πού περιγράψαμε παραπάνω είναι καταχωρημένα στή βιβλιογραφία του René Colas.⁵

Διοπιστώνουμε έτσι για άλλη μία φορά ότι η Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη αν και αντιμετωπίζει τετάστιο πρόβλημα χώρου όμως εξακολουθεῖ νά πλουτίζεται όχι μόνο μέ σύγχρονη βιβλιογραφία αλλά καί μέ παλιές καί σπάνιες εκδόσεις χάρη στό εξαιρετικό ενδιαφέρον καί τή συμβολή τῶν φίλων τοῦ Ἰδρύματος.

Πίτσα Τσάκωνα

- 1.«The costume of Turkey, illustrated by a series of engravings; with descriptions in English and French. London, printed for William Miller by Howlett and Brimmer, 1804».
- 2.«Picturesque representations of the dress and manners of the Turks... London, Printed for John Murray, 1814».
- 3.Βλ. René Colas, Bibliographie Générale du costume et de la mode. New York, 1963, 2 τόμοι.
- 4.Βλ. René Colas, ὁ.π., τόμ. 1, σελ 275, ἀριθ. 783.
- 5.Βλ. René Colas, ὁ.π., τόμ. 1, σελ. 274, ἀριθ. 783 τό πρώτο βιβλίο καί τόμ. 1, σελ. 752, ἀριθ. 2059 τό δεύτερο.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Εἰς τό προηγούμενο τεῦχος μας (σελ. 8-9) αἱ Ἄναμνήσεις γράφτηκαν ἀπό τήν Κα Ἀγγελική Μηνιάτη πῆς ὁποίας ἡ ὑπογραφή δέν ἐτέθη ἐκ λάθους τοῦ Τυπογραφείου.

